

Børns deltagelse og læring i Pædagogisk tilrettelagte aktiviteter

*LUDVI afslutningskonference
10. juni 2011*

*Lone Svinth
Ph.d.-stipendiat,
Aarhus Universitet*

Formålet med min forskning

- Fokus på læringens sociale og kontekstuelle dimensioner fremfor læringens individuelle dimensioner
- Fokus på detaljen i det pædagogiske arbejde
- Pege på de læringsmuligheder som viser sig fra øjeblik til øjeblik og som har stor betydning ikke mindst for børn med særlige behov
- Understøtte begrebsudviklingen i relation til læringens sociale og kontekstuelle dimensioner

Forskningsmæssige fokus

- 1) Børns medbestemmelse i pædagogisk tilrettelagte aktiviteter
- 2) Strukturering af børns deltagelse i pædagogisk tilrettelagte aktiviteter
- 3) Børn og voksnes vejledte deltagelse i pædagogisk tilrettelagte aktiviteter
- 4) Fælles opmærksomhed og børnehaven som opmærksomhedskultur

Indledende pointer om læring

- Det første krav til et læringsmiljø er, at det giver mulighed for engagement (Wenger, 1998).
- Læring er ikke blot en ophobning af færdigheder og information, men en tilblivelsesproces. Læring sker som en aktiv handleerfaring i hverdagens rutiner og samspil
- Læring kan ikke designes – men stræb efter opfindsomme måder, at inddrage børnene i meningsfulde praksisser ved at involvere dem i handlinger, diskussioner og overvejelser, som styrker deres deltagelse, så de kan påbegynde læringsbaner, de kan identificere sig med (Wenger, 2004)

Samspil og læring tæt forbundet

- Utal af studier fremhæver samspelet mellem voksne og børn som vigtigste enkeltfaktor for børns læring og trivsel (Kärrby & Gotha, 1994; Oliveira-Formosinho, 2001; Pianta et al., 2008)
- Personalets sensibilitet og lydhørhed over for børns ytringer antageligt de faktorer der har største indflydelse på højkvalitets børnehaver (SFI, 2009)
- Fra læring som formidling til læring som deltagelse

Hvad siger lovgivningen om børns medbestemmelse?

- Dagtilbud skal give børn medbestemmelse, medansvar og forståelse for demokrati (§7stk.4).
- Medbestemmelse forstås som fx *indflydelse*, *deltagelse* og *ytringsfrihed* (vejledningen)
- Der skal lyttes til børn og de skal tages alvorligt. Børnene skal have mulighed for indflydelse og medbestemmelse på deres dagligdag i dagtilbuddet afhængig af alder og modenhed (bemærkningerne til dagtilbudsloven).

Typologier af medbestemmelse

- (1) Børnene bliver informeret
- (2) Børnene har mulighed for at udtrykke deres mening
- (3) Børnenes synspunkt tages i betragtning
- (4) Børnene er primære eller sideordnet beslutningstager

(Alderson & Montgomery, 1996)

Hvad søger børn indflydelse på?

- Indhold
- Proces, tempo
- Varighed
- Arbejdsform, samarbejde

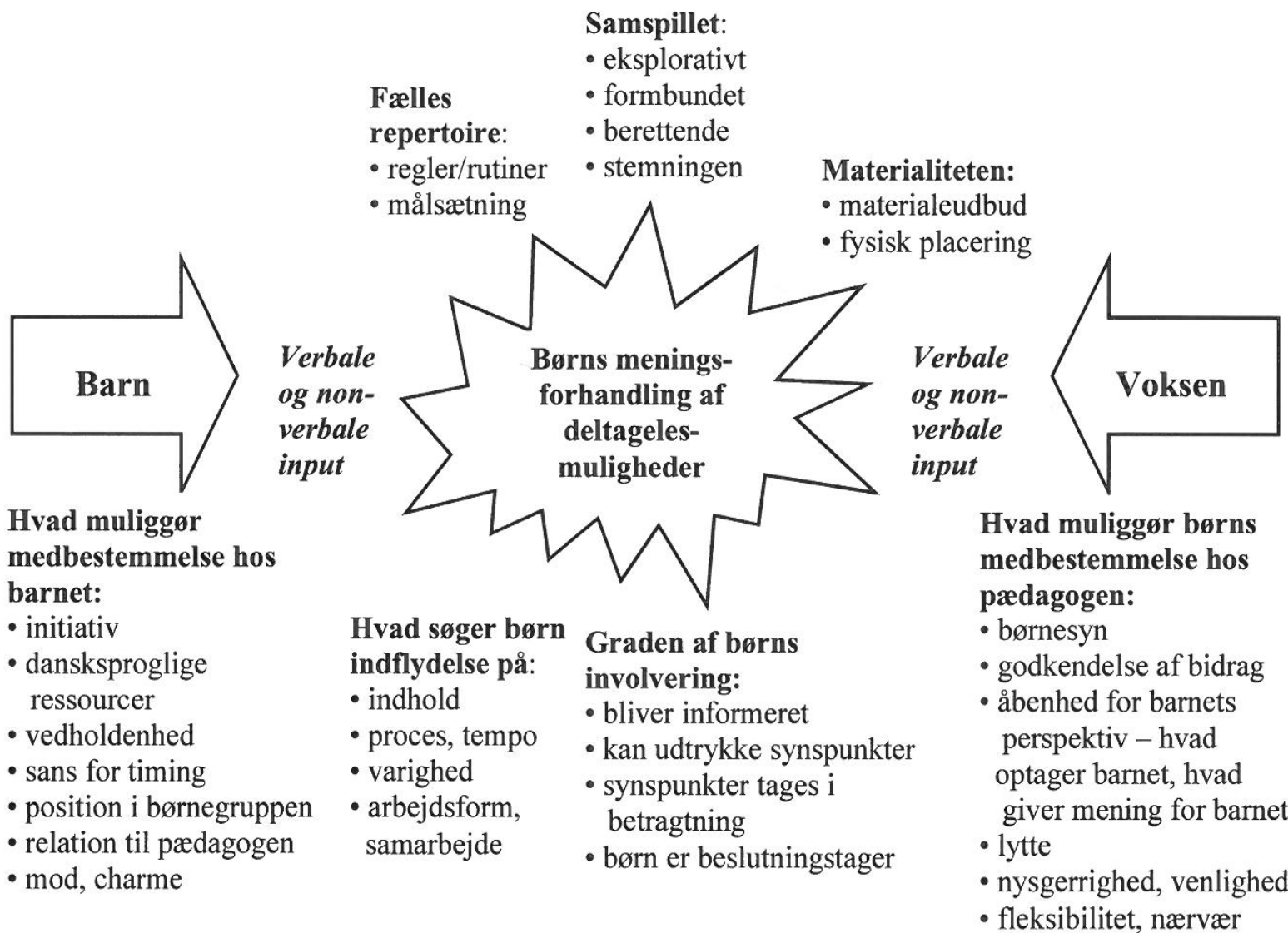
Hvilke børn opnår medbestemmelse?

- Børn med sans for timing
- Børn med sans for vedholdenhed
- Børn med forholdsvis gode dansksproglige kompetencer
- Børn som har mod til at følge egen indskydelse
- Børn med mod og charme
- Børn med en central position i børnegruppen

Hvordan gør pædagogen medbestemmelse muligt?

- Acceptere at dele ud af kontrollen og styringen i aktiviteten
- Åbenhed for barnets perspektiv – hvad optager barnet hvad giver mening
- Lytter til børnene
- Acceptere børnenes bidrag – tager deres synspunkter i betragtning
- Imødekommende, venlig og fleksibel

Model 1. Hvad får betydning for børns medbestemmelse?

Hovedpointer vedr. børns medbestemmelse

- Når børn er med til at forme praksis øges deres involvering og engagement
- Børn inviteres ikke til medbestemmelse i pædagogisk tilrettelagte aktiviteter
- Stor forskel på hvor ofte og hvordan børn på eget initiativ forsøger at forme praksis
- Problematisk at især udsatte børn risikerer ikke at gøre sig erfaringer med medbestemmelse

Strukturering af børns deltagelse

- Rogoff (2003) sondrer mellem hierarkisk og samarbejdende deltagelsesstrukturer
- Fast eller fleksibel rollefordeling mellem voksen og barn, forekomsten af prototypisk samspil (SSE), overførsel af viden, fokus på produkt frem for proces, opmuntres der til samarbejde?
- Struktureringen af børns deltagelse har stor indflydelse på børns engagement og læring

Stram strukturering af børns deltagelse i aktiviteter og samling

- Primært i samlingerne men også i aktiviteterne er mulighedsrummet for børns deltagelse forholdsvis snævert (defineret af pædagogen)
- Hyppig forekomst af prototypisk samspil
- Samarbejde mellem børnene meget sparsomt bliver ofte stoppet hvis det spontant opstår
- Børns engagement bliver til forstyrrelser
- Stram kontrol og styring står i vejen for barnets perspektiv

Hovedpointer vedr. strukturering af børns deltagelse

- Barnets engagerede deltagelse og læring fordrer at der foregår noget, det er meningsfuldt for barnet at deltage i. Der skal gøres plads for barnets oplevelse af mening
- Mål, struktur og proces balanceres i forhold til børns bidrag og involvering
- Procesmål og ikke kun resultatmål
- Hvad er det for erfaringer aktivitet og samling skal bibringe børnene
- Refleksioner over praksis i praksis